

blevet holdt, thi der var en Mængde, som siden slap med 4 Mark pr. Td. Hartkorn, og der var endog enkelte, som bleve helt fri. Jeg skal som Eksempel paa, hvorledes man er gaaet frem, nævne et enkelt Sogn. Det bestod af 17 hoveripligtige Helgaarde, af disse 17 Gaarde gik 7 ind paa at betale 1 Td. Havre, imens 10 ikke vilde gaa ind paa det, og de slap senere med at betale 4 Mark pr. Td. og en Del slap fuldstændig fri. Det kan selvfølgelig aldrig have været Statens Mening, at man skulde anvende saadanne Vilkaarligheder fra dens Tillidsmænds Side, men det er Staten, der bærer Ansvar for, hvad dens Tillidsmænd foretog sig paa disse lyssky Møder, og jeg mener altsaa ogsaa, at Staten har en uafviselig Pligt til at opfylde det Løfte, der er givet, derunder ogsaa at yde Erstatning til dem, der have afløst Afgiften med et fast aarligt Vederlag. Jeg ved, at den højtærede Finansminister har Opmærksomheden henvendt paa dette Spørgsmaal, og naar jeg har taget Ordet her, er det for at udtale Haabet om, at den Tid ikke maa være fjern, da Regering og Rigsdag enes om at faa udsløttet Hoverihavren af Finansloven, ikke alene fordi der er afgivet vedkommende Hartkornsejere et udtrykkeligt Løfte derom, men særlig fordi det er uværdigt for Staten at tage Betaling for det Hoveri, som man fra alle Sider erkender er en af de mørkeste Pletter i Fædrelandets Historie. Hvad selve Summen angaar, andrager den kun i alt omkring 3,000 Tdr. Havre saa det er klart, at dette Spørgsmaal spiller ikke nogen synderlig finansiell Rolle. Derimod har det selvfølgelig stor moralsk Betydning en Gang at komme saa vidt her til Lands, at vi kunne blive ogsaa dette triste Minde kvit om en Tidsaaend, der gjorde den danske Bonde til en stavnsbunden Træl. Jeg haaber, som sagt, at man inden længe maa kunne blive enig derom.

Berthelsen: Jeg vil benytte Lejligheden til at bringe den højtærede Minister for offentlige Arbejder en Tak, fordi den berettigede Trang, vi have haft i det nordlige Jylland til at faa en forbedret Togsordning, ser ud til at skulle blive imødekommen. Det er et Spørgsmaal, der har staaet paa Dagsordenen i mange, mange Aar, og der har været rejst Kritik om den Maade, hvorpaa vi bleve behandlet i det nordlige Jylland, og jeg synes, en berettiget Kritik. Det ser nu ud til, at det til den 1. Maj bliver forbedret, og derfor er jeg Ministeren taknemmelig. Der er et

Spørgsmaal, der staaer noget i Forbindelse hermed, det er en Bevilling paa Finanslovens § 26 II. B. 4., nemlig Bidrag til det forenede Dampskibsselskab for at vedligeholde Dampskibsforbindelsen Frederikshavn—Gøteborg 25,000 Kr. Jeg tror, at denne Bevilling paa 25,000 Kr., saaledes som den bliver udnyttet, lige saa gerne maatte undværes. Hvis vi ikke fra Frederikshavn til Gøteborg kan faa en daglig Forbindelse, tror jeg, det vil være omtrent lige saa godt ingen at have. Jeg kender nok til Forholdene deroppe, og jeg ved ogsaa, hvorledes det forenede Dampskibsselskab behandler Linien Aarhus—Kalundborg. Hvis Selskabet, naar det faar et større Statstilskud — jeg tænker paa Esbjerg—England Routen —, ikke bedre opfylder de Forpligtelser, det efter min Opfattelse har, saa tror jeg, der tiltrænges nogen mere Kontrol end hidtil. Navnlig vil jeg, som sagt, henlede Ministerens Opmærksomhed paa Frederikshavn—Gøteborg Routen. Det er nu saaledes, at man kun har Dampskibsforbindelse hver anden Dag, og det er værre end ingen Ting. Man tror, at der er en Forbindelse, men rejsende, der i Tillid hertil komme f. Eks. fra Tyskland til Frederikshavn om Fredagen, kunne ikke komme derfra før om Mandagen, uagtet der kun er nogle faa Timers Sejlad til Gøteborg. Jeg vil gerne henstille til Ministeren, at vi faa enten en god daglig Forbindelse, eller at Posten paa de 25,000 helt stryges. Maa jeg samtidig rette en Tak til den højtærede Justitsminister for et midlertidigt Tilskud til Selskabet „Hjemløses Venner“, jeg vil i Modsætning til det ærede 4de kongevalgte Medlem (Steffensen) sige, at jeg tror, at den Slags filantropiske Foranstaltninger, som startes af private med stor Opofrelse fra dem, der sætte sig i Spidsen derfor, hvis de skulle lykkes og trives, nødvendigvis maa støttes og anerkendes af Staten. Jeg tror derfor i Modsætning til det ærede Medlem, at det er rigtigt, at Staten støtter dem; hvis Staten ikke gør det, vil rimeligvis en stor Del af dem gaa i Stykker, og Følgen deraf vil rimeligvis blive, at Staten selv kommer til at optage vedkommende Opgave, og dette vil sikkert medføre betydelig større Omkostninger, end det er at give et lille Tilskud. For øvrigt anbefaler jeg Lovforslaget i Tilslutning til, hvad det ærede 1ste Medlem for 7de Kreds (Madsen-Mygdal) har sagt.

Juul-Rysensteen: Jeg roser altid Spar-sommelighed og ganske særlig, naar den